

התורה מצוה בפרשתנו "ועשו לי מקדש" (שמות כ"ה ח') שהיא מצוה לשעתה בהקמת המשכן, וכן מצוה לדורות במקדש. גם כיום בזמן שהמקדש חרב מצווים אנו לפעול לתקן את שגרם לחורבנו. כפי שכתב הרב קוק "ואם נחרבנו ונחרב העולם עמנו על ידי שנאת חינוס, נשוב להיבנות והעולם עמנו יבנה על ידי אהבת חינוס" (אורות הקודש ח"ג עמ' שכ"ד) על ידי תיקון זה ניצור את התנאים שיאפשרו לבנות את בית המקדש השלישי.

נראה לומר ששייך לקיים את הציווי "ועשו לי מקדש" בבניית הדברים השקולים לבניין המקדש. הגמ' בפסחים דף פ"ז [הדף היומי השבוע] דורשת את הפסוק בתהילים (קמ"ד י"ב): "אֲשֶׁר בָּנִינוּ כְּנֻטְעִים מְגֻדְלִים בְּנִעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹיֹת מְחֻטָּוֹת תַּבְּנִית הַיֶּקֶל" כמתאר את מעלת בני ובנות ישראל שלא טעמו טעם חטא, ומעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה ההיכל בימיהם. היכל ה' הוא המקדש שבנינו מרבה קדושה בישראל, וילדי ישראל בקדושתם וטהרתם, שקולים למקדש העומד על מכונו. לאור זאת ניתן להבין את מאמר חז"ל במסכת שבת: "אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש". אין לבטלים לא רק כי לימודם הוא דבר חשוב לא פחות מהעיסוק בבניין המקדש, אלא שהם עצמם חשובים כמקדש!

מרדכי היהודי זכה ללמד את ילדי ישראל כמבואר במדרש (אסתר רבה פרשה ט סימן ד) "לאחר שעשה (המן) העץ הלך אצל מרדכי ומצאו שהיה יושב בבית המדרש והתינוקות יושבים לפניו ושקים במתניהם ועוסקים בתורה והיו צועקים ובוכים, ומנה אותם ומצא שם כ"ב אלף תינוקות. השליך עליהם שלשלאות של ברזל והפקיד עליהם שומרים ואמר למחר אהרוג אלו התינוקות תחלה ואח"כ אתלה את מרדכי ... געו כולם בבכייה עד שעלתה שוועתם למרום ושמע הקדוש ברוך הוא קול בכייתם... באותה שעה נטל הקדוש ברוך הוא אותן אגרות שגזר עליהם שהיו חתומות בחותם של טיט וקרעם". המן הרשע לא חומל על הטף, ואף לא מסתפק בפגיעה במרדכי אלא רוצה גם לפגוע בכל תלמידיו של מרדכי. יתכן שגם המן מודע לסוד כוחם של ישראל "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז... להשבית אויב ומתנקם" (תהילים ח' ג) ומשום כך הוא כל כך נחוש לכלות את כולם.

המן הוא מזרעו של עמלק ולכן קוראים בשבת זכור סמוך לפורים על מצות מחית עמלק. עמלק הגיע ונלחם בישראל ברפידים מתוך שרפו ידיהם מן התורה. המלחמה בעמלק ובהמן שהוא מזרעו היא ע"י כוח תורתם של ילדי ישראל. וכך מוכח מהמדרש בראשית רבה: "הקול קול יעקב, אמר רב ברכיה בשעה שיעקב מרכין בקולו ידי עשו שולטות, דכתיב (שמות טז) וילונו כל העדה ויבא עמלק, ובשעה שהוא מצפץ בקולו אין הידים ידי עשו אין ידי עשו שולטות... לכו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן אין אתם יכולים להזדווג להם שכך הבטיחן אביהן ואמר להם הקול קול יעקב בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידיים ידי עשו". חלק מההכנות המאפשרות את בניין בית המקדש היא מצות מחיית עמלק הקודמת למצוות בניית המקדש. לימודם של ילדי ישראל משבית את כוחו של עמלק ומהווה נדבך חשוב המאפשר את בניית המקדש.

סגולת לימוד הילדים יכולה להועיל גם לשאר גזירות קשות ואכזריות כמו שכתב בספר יוסף אומץ חלק ב פרק גידול בנים אות יא: "לשון רכה תשבר גרם" (משלי ט"ו), לשון התינוקות שהיא רכה שוברת כוחן של צרות שהן חזקות כעצם. "תשבר גרם" ראשי תיבות: תינוקות של בית רבן גזירות רעות מבטלין".

מעט על השמחה מתוך כתבי הרב קוק, הדמות השנתית:

1. יסוד הביטחון והשמחה נובע מהברור הפנימי שאין לחפוף גם לענייני עצמו, כי אם את מה שהוא חפץ אדון כל ברוך הוא. ואז ימלא אדם שמחה ואמץ לב כפי מידת ברור זה בלבבו, ולפי ערך התאמת כל אורחות חייו לזאת המידה העליונה.

2. השמחה היא אחת מהנטיות הטבעיות לאדם, האדם הבריא בנפשו וגופו יהיה תמיד עלז ושמח, וזאת היא הצורה הטבעית של הנפש הבריאה. אמנם הציור הפנימי של השמחה הטבעית, כל זמן שהיא עומדת רק בשפלותה הטבעית היא בנויה על דברים כל כך דמיוניים, עד שבהגיע בהם יד השכל ילכו תמס והיו כלא היו, והשמחה תהפוך לתוגה. כי כל הציורים הנכנסים בנפש האדם בטבעו הפראי, שאומר לו ליבו לשמוח בעבורם, אינם כדאי כלל לשמוח בהם.

3. להיות קבוע בדרכי האל הטוב ברוך הוא, ומקור נפשו ימצא מים חיים נוזלים להשכילו ולהדריכו באורחות חיים. כל פעולות רגשות ומחשבות הנעשות מצד הכרח ומועקה, בין שתהיה המועקה חומרית או רוחנית, אינם בתכלית שלמותם, והם אינם באים כי אם כדי להעמיד את האדם על המצב המוסרי הנכון, שיהיה בו שמח ומתענג בעשות הטוב, ובהינזרו מן הרע והכיעור תגל נפשו וישמח כבודו.

4. לפעמים צריך לקבל כבוד, ולהנות ממנו, כדי לאמץ את הכוחות הרוחניים לעבודות רמות, כשם ששותין כוס יין להחליף כח ולחדש צהלת הרוח; ולעולם תהיה העין צופיה על הכח התמציתי שבכבוד, שהוא מצד הרוממות האמתית שיש במעלות, ובזה האדם מתעלה, ובעלויו הוא קורא בשם ד' בצדק.

בימים של מתווה לחזרת הילדים ללימודים אנו שמחים על חזרתם כדי להמשיך ולהגביר בלימוד התורה פנים אל פנים מתוך שמחה. נזכה לברכת "ליהודים היתה אורה ושמחה", אורה זו תורה, ומכוחה של תורה נזכה לשמחה.

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר